

Lisa 14.7. Muusikaõpetuse lihtsustatud õppekava ainekava

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest;
- 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat;
- 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda;
- 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara;
- 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.

2. Üldpädevuste kujundamine muusikaõpetuses

2.1. Kultuuri- ja väärtuspädevus

Muusika ühena kunstiainetest on otseselt seotud kultuuri, selle mitmekesisuse, loomise ja loodu väärtustamisega. Muusika tegemise ja kuulamise käigus ning muusika üle arutledes süvendatakse teadmisi eesti kultuurist ja muusikast, avardatakse maailmapilti, tutvutakse teiste rahvaste kultuuri ja eluviisiga. Esimeses kooliastmes keskendutakse eesti kultuurile - meie tavad ja kombed ning nendega seotud repertuaar (rahvamuusika - rahvalaul, rahvapillid, laulumängud ja rahvatantsud; kodu ja Eestimaaga seotud laulud). Teises kooliastmes laiendatakse kultuuripilti naaberriikide omaga tutvudes, tehes seda võrdluses (mis ühesugune/ühendav ja mis erinev/omapärane) Eestiga. Kolmas kooliaste tutvub kultuuridega teistelt mandritelt, saab ülevaate sealsetest erinevatest usunditest ning muusikast. Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundab ühislaulmine, mis ühendab omavahel eri põlvkondi ning osalemine laulupidudel. Õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertide ja muusikaetenduste külastamine toetavad kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamist - teiste loodust osasaamine, selle hindamine.

2.2. Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Muusika kui universaalne keel võimaldab üksteist tundma õppida, omavahel suhelda ja koos tegutseda. Ühislaulmine, pilling ja erinevates ühisprojektides osalemine toetab sotsiaalsete oskuste kujunemist ja arenemist, avastatakse enda ja teiste loomingulisi ressursse, nauditakse loomevabadust ja kujunevat ühtsustunnet. Ühistegevustes on võimalik koos luua toetav, turvaline, mänguline ja loominguline keskkond ning seeläbi mõista meeskonnatöö olulisust. Sotsiaalset ja kodanikupädevust kujundatakse kõikide muusikaliste tegevuste kaudu, omandatakse meeskonnatöö oskused ja kogemused; kujundatakse ühistöö reeglid ja kokkulepped ning mõistetakse kaaslastega arvestamise ja kokkulepetest kinnipidamise

tähtsust. Kultuurisündmustel osalemine süvendab kultuurilist ühtsustunnet ning erinevate kultuuride mõistmist.

2.3. Enesemääratluspädevus

Musitseerimine võimaldab avastada ja avada enda tunde- ja huvide maailma uusi tahke. Praktiliste tegevuste kaudu saab mõista ja hinnata enda muusikalisi võimeid ja oskusi, omandada esitamise, esitlemise ja esinemise oskusi. Kaasõpilaste ja õpetaja tagasiside kaudu erinevatele muusikalistele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, omalooming) saab oma sooritust täiendada/muuta - tagasiside toetab oskuste arengut. Osalemine lauluansamblis, kooris või pilliringis, oma ja teiste oskuste jälgimine, toetab enesemääratlust ja annab ühistegevustes juurde kuuluvustunnet. Esinemised kooli- või koolivälistel üritustel panevad oskused proovile ning annavad tagasisidet. Tutvumised erinevate muusikastiilidega võimaldavad leida endale meelepärast ning ka läbi lemmikmuusika ühtekuuluvustunnet tunda.

2.4. Õpipädevus

Muusikas nagu ka teistes õppeainetes on oluline õppida õppima - kuidas samm-sammult oma tegutsemist kavandada ja olemasolevatele teadmistele ja oskustele uusi kihte juurde laduda. Laulu ja pilliloo õppimine algabki analüüsist - kui pikk, mitu salmi, kas on refrään, milliseid noodivältsusi ja milliseid nelikõrgusi on kasutatud, Olukorda hinnatuna on hea teha järgnevat plaani - kas alustada sõnade lugemisest, viisi õpetuses või hoopis teha selgeks refrään. Muusika õppimist on hea teha koos, kuid see nõuab ka individuaalset tööd ja harjutamist - enda õppe kavandamist ja teostamist. Tagasiside, enda ja teiste tegevuse analüüs aitavad saada ülevaadet olukorrast.

2.5. Suhtluspädevus

Muusika võimaldab suhtlemist nii sõnadega kui ka mitteverbaalselt - helide keeles. Suhtluspädevust rakendatakse algklassides erinevate laulude, laulu- ja ringmängude õppimise kaudu, kus õpilane harjutab mängides selget ja viisakat eneseväljendust ning turvalist suhtlemist kaasõpilastega. Vanemates klassides on tähtsal kohal kultuuride, heliloojate ja teoste üle arutlemine, oma kogemuse ja arvamuse jagamine kaasõpilastega. Õpitakse oma seisukohti viisakalt väljendama ning teiste arvamust ja väärtusi aktsepteerima. Suhtluspädevuse kujunemisele aitab kaasa aktiivne osalemine kooli ansamblites, kooris või pilliringis. Muusikute omavahelisele paremale mõistmisele aitab kaasa muusika oskussõnade valdamine.

2.6. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Muusika ja matemaatika on omavahel tihedas ühenduses - mõlemas tuleb arvutada ja tegeleda andmetega. Suuresti põhineb helide pikkuse/kestvuse jaotussüsteem matemaatikal - helivältsuste arvulised/murdarvulised nimetused (veerand-, pool, kaheksandiknoot jt). Taktimõõtu muusikas tähistatakse enamasti murdarvuna ($\frac{2}{4}$ polka, $\frac{3}{4}$ valss), esitamise kiirust ehk tempot numbriga (mitu lööki minutis). Muusikas peab teadma rütmide pikkust, et osata neid sobitada taktimõõduga ning täita taktid vajaliku arvu rütmidega korrektse noodikirja

jaoks - arvandmete kogumine ja korrastamine. Pilliõppes harjutatakse plokkflööti numbersüsteemi abil, kandleakorde pannakse kirja Rooma numbritega (I, IV ja V) ning harmoonilisi kooskõlasid tähistatakse tähtede ja numbrite koostöös.

2.7. Loodusteaduste pädevus

kujundab oskust mõista heli tekkimist/tekitamist, heli omadusi, helikeskkonna (näiteks müra) mõju inimese tervisele. Loodus ise pakub näiteid ja inspiratsiooni loominguks - loodushääled, linnulaul, lõhnad ja kaunid vaated. Muusikas tuleb lugeda ja teisendada andmeid (noodikirja tähistused - asukoht klaviatuuril/ sõrmede arv ja asetus tabulatuuril. Terviku mõistmine ja osa leidmine tervikust (kogu heliväljuste süsteem, vormiõpetus - salmid, refrään, eelmäng, vahemäng).

2.8. Muusika esitamine digivahenditega/-keskkondades, salvestamine ja taasesitamine kujundab tehnoloogiaalast pädevust.

2.9. Ettevõtlikkuspädevus

Muusikus peab olema ettevõtlikkust - suutlikkust ideid luua ja neid ellu viia. Muusikas ja muusika loomisel väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Muusikas saab ettevõtlikkust väljendada ka esinemisjulguse ja -oskuse kaudu. Koolis saab olla ettevõtlik, olles algatajaks mõnele muusikalisele sündmusele (näiteks bändi loomine, omaloomingu esitamine, lemmikbändi kontserdi korraldamine). Õpitakse oma tugevaid külgi arendama, tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tulemuse eest.

2.10. Digipädevus

Muusika tegemine ja loodu jagamine on kolinud digikeskkondadesse. See nõuab oskust leida sobilik, oskustele ja vajadustele vastav keskkond, võimekust teha koostööd ning leida sobilik suhtlusviis nii koosloojate kui publikuga. Igapäevaselt peaks igaüks teadma digikeskkondade ja üldiselt internetikasutuse ohtudest, oskama kaitsta enda andmeid ja privaatsust, kasutama samu põhimõtteid ja käitumisnorme, mis tavaeluski. Muusikatundides harjutatakse, kuidas sõnastada otsitava kohta teavet (milliseid märksõnu kasutada, otsides infot helilooja kohta, mänguvõtete kohta pillil, nootide asukoha määramisel noodijoonestikul jne) ning hinnatakse leitud allikate usaldusväärsust. Tehakse ühisloomet digikeskkondades, õpitakse tundma vastavate keskkondade võimalusi (plakati koostamine, ühisarutelud/oma arvamuse avaldamine, lemmikmuusika playlistid, omaloominguline muusika jne). Arutatakse, mida sobib Internetis jagada, mille või kelle jaoks on rakendustel vanuselised piirangud; kas Internet laseb meil unustada selle, mida oleme kunagi seal jaganud; arutatakse, kas tehisaru teeb arukaks või arutuks.

3. Muusikaõpetuse lõiming õppekava läbivate teemadega

3.1. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine –

valmisolek enda oskuste ja teadmiste täiendamiseks, uudishimu ümbritseva vastu. Enda muusikaliste oskuste esitlemine ning võimaluste leidmine eri eluvaldkondades oma muusikaliste oskuste kasutamiseks. Edasiõppimisvõimalused võimakamatele muusikaringides või muusikakoolis. Muusikaharrastus kui eneseväljenduse ja läbi elu vaba aja sisustamise vahend; sotsiaalsete ja sõprussuhete loomise ja edendamise vahend - võimaldab seltskonnas olemist ja koos tegutsemist. Muusikaga seotud ametite teadmine. Muusik kui elukutse - tutvumine muusikaga seotud elukutsetega (nii otseselt muusikat tegevad kui muusika esitamist ja tootmist/levitamist toetavad) - helilooja, laulja, pillimees, dirigent, helitehnik, pillimeister jms.

3.2. Keskkond ja jätkusuutlik areng –

kujundatakse keskkonda säästvat mõtteviisi, tutvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme. Kujundatakse vastutustundlikku tarbijat, tuuakse näiteid loodusressursside kasutamisest, selgitatakse looduse ja selle kestlikkuse, looduskeskkonna terviklikkuse ja loodushoiu teemasid. Õpetatakse rütmipillide valmistamist taaskasutatud materjalidest. Teematiliste laulude kaudu mõjutatakse õpilaste väärtushinnanguid. Väärtustatakse pärand- ja rahvuskultuuri, selgitatakse, kuidas on keskkonnast ja loodusest sõltuvalt kujunenud inimeste eluviis ja kultuur. Tuuakse näiteid lihtsamate rahvapillide (vilepill, sarvepill, karjapasun) valmistamisest (materjalid kohalikest looduslikest keskkonnast). Võimalusel kutsutakse esinema ja rahvaille tutvustama kodukandis tegutsevaid pärimusmuusikuid.

3.3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus –

ühise musitseerimise käigus arendatakse koostöö - ja teistega arvestamise oskust. Loovülesannete kaudu toetatakse ettevõtlikkust ja õpilaste initsiatiivise midagi luua. Ühiste otsuste langetamise kaudu (nt laulurepertuaari/õppesisu ühisel valimisel), esinedes/osaledes kooli ja kogukonna üritustel suurendatakse kaasatust. Õpilaste kaasamine ürituste planeerimisse ja korraldamisse, andes seeläbi võimalus olla aktiivne ja vastutustundlik kodanikuühiskonna liige. Musitseerimine kui võimalus olla ettevõtja - muusika looja, esitaja, tootja, vahendaja.

3.4. Kultuuriline identiteet –

Eesti rahvakultuuri traditsioonide (rahvalaulud, rahvapillid, rahvatantsud, laulu- ja tantsupeod) teadmine ja hindamine. Rahvalaulude, -muusika ja laulumängude kasutamine rahvakalendri või riiklike tähtpäevade tähistamisel. Piirkondlike eripärade väärtustamine ja kasutamine. Kodukoha kultuuriväärtuste teadmine, huvi äratamine kodukohast pärit või seal elanud kultuuritegelaste/ muusikute vastu. Teiste rahvaste traditsioonidega tutvumine, kultuurilise mitmekesisusega arvestamine, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine.

3.5. Teabe keskkond ja meediakasutus –

õpetatakse otsima informatsiooni erinevate riikide heliloojate, instrumentide, muusikastiilide kohta; suunatakse kasutama erinevaid teavikuid (heliplaat, CD, video). Tutvustatakse interneti-turvalisusega seotud teemasid, "Targalt internetis" nõuandeid - milliseid salvestusi endast ja enda saavutustest jagada, millisele

kogukonnale/sõpruskonnale. Stuudiumi/e-kooli, Tera-kaustade võimalused õppematerjalide ja koolitööde esitamiseks. Autoriõigus.

3.6. Tehnoloogia ja innovatsioon –

uudishimuliku ellusuhtumise kujundamine, uuenduste, uute tehniliste võimaluste ja tehnoloogiatega kursis olemine elukestvalt. Digivahendite kasutamine õppes, erinevate digikeskkondade tutvustamine. Tutvustatakse tehnoloogia arengut läbi aegade muusikas; juhendatakse, kuidas ja mille abil omaloomingut (laulu, pillilugu) lindistada; selgitatakse, kuidas on arenenud muusika salvestamisvõimalused tänapäeval.

3.7. Tervis ja ohutus –

enda võimete teadvustamine, oma oskuste ja huvide kaardistamine. Muusika kui vahend ja võimalus emotsionaalse tasakaalu leidmiseks - muusika teraapiline mõju inimesele. Õpetatakse lõõgastuma laulmise, musitseerimise, muusika kuulamise ja rütmilise liikumise kaudu - eri stiilide muusika võimalused muusikaliste väljendusvahendite kaudu. Müra mõju, selle vähendamise võimalustega tutvumine. Pillide mänguvõtete tutvustamine turvaliseks ja otstarbekaks pillikasutuseks. Häälehoid, tervislik häälekasutus.

3.8. Väärtus ja kõlblus –

eneseteadlikkus oma muusikalistest võimetest ja võimalustest, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine, õpetatakse arvestama teistsuguseid arvamuste, seisukohtade ja väärtushinnangutega. Käitumine avalikus ruumis, kontserdil, aktusel jne - tutvumine hea tavaga, oskuste harjutamine ja kinnistamine ühisüritustel, kontserdi vms külastustel. Õpetatakse oma arvamust ja seisukohti viisakalt edastama (esineja - laulja, pillimängija, tantsija) kohta.

4. Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

4.1. Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal vaba emotsionaalne eneseväljendus, rõõm muusikast. Seda arendatakse eri viisil musitseerides – lauldes, pilli mängides, muusika saatel liikudes. Ühiselt tegutsedes kujundatakse eri sotsiaalseid oskusi: üksteise kuulamine, lihtsatele küsimustele vastamine, koos musitseerimine jms. Sellel kooliastmel on muusikaõpetuses oluline roll laulumängudel. Muusikatunnis õpitud laulumänge ja liisusalme soovitatakse kasutada ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel. Muusikatundides pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu; tutvutakse kiire ja aeglase, rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältusi väljendatakse koosteguvuses õpetajaga konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse käeliigutustega. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

4.2. Õppetegevus 3.–5. klassis

3.–5. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal laulmine ning muusika rütmis liikumine (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Eesmärgiks on hoida ning suurendada huvi ja soovi muusikalistes tegevustes osaleda.

Ühise musitseerimise kaudu arendatakse õpilaste rütmitunnet, silma ja käe koostööd, liigutuste koordineerimist; kujundatakse muusikalise eneseväljendamise julgust ja oskusi, suhtlemis- ja koostööoskusi. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpilased omandavad mõne pilli esmased mänguvõtted.

4.3. Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassi õppetegevuses tuginetakse omandatud teadmistele ja oskustele. Esmane on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest. Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Õpetaja suunamisel kuulatakse tundides ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Pööratakse tähelepanu ka rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, samuti kultuurisündmusi (sh virtuaalseid) ja nendel osalemist. Kujundatakse oskust väljendada oma arvamusi ja eelistusi ning sallivat suhtumist erinevustesse.

4.4. Õppetegevus 8.–9. klassis

8.–9. klassis arendatakse jätkuvalt õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid ja huvisid, võimaldatakse erinevaid esinemiskogemusi (laulmine ja pillimäng; esinemine solistina, ansamblis, kooris). Õpilaste tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kirjeldama kuulatud muusikat ning väljendada oma arvamusi ja eelistusi. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, Eesti muusikapärandit ja kaasaegset muusikat. Olulisel kohal õppetegevuses on kontserdi-, teatri- ja muuseumikülastused (sh virtuaalsed).

5. Õpitulemused kooliastmete ja klasside kaupa

5.1. Õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) on omandanud esmased koostegemise oskused kõigis muusikalistes tegevustes;
- 2) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, muusikalisest liikumisest ja muusika kuulamisest;
- 3) on saanud esmase ühislaulmise kogemuse, kasutab saateks lihtsamaid lastepille ja kehapilli;
- 4) omab muusika kuulamise kogemusi, suudab väljendada oma muusikalisi elamusi;
- 5) rakendab omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi muusikalistes tegevustes.

5.2. Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) Tunneb rõõmu nii individuaalsetest kui ka ühistest muusikalistest tegevustest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) arendab oma muusikalisi võimeid ja osaleb aktiivselt muusikalistes tegevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) osaleb aktiivselt muusikalises loomeprotsessis, katsetab oma ideid erinevates muusikalistes tegevustes;

- 4) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingsusse, põhjendab ja analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 5) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulu- ja tantsupeo traditsiooni;
- 6) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja suhtub lugupidavalt erinevatesse rahvuskultuuridesse;
- 7) leiab muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest, käitub ohutult virtuaalmaailmas.

5.3. Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab muusikat ja muusikalisi tegevusi oma igapäevaelu rikastajana;
- 2) osaleb aktiivselt musitseerimise protsessis, rakendab omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi – muusikalist kirjaoskust;
- 3) on tutvunud muusika erinevate stiilidega ja arutleb täiskasvanu suunamisel kuulnud muusika üle;
- 4) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust; 5
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat;
- 7) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

1. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 1. klass

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga;
- 2) teeb vahet kõrgel ja madalal helil;
- 3) teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal;
- 4) eristab erinevaid hääli ja müra muusikast;
- 5) tunneb rütmivorme TA, TI-TI;
- 6) mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa;
- 7) liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme;
- 8) tunneb ära Eesti hümnit, käitub hümnit laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda;
- 9) oskab peast mõnda õpitud lastelaulu;
- 10) osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri.

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu

Õpilane:

laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga; tunneb ära Eesti hümnid, käitub hümnid laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; oskab peast mõnda õpitud lastelaulu; tunneb rütmivorme TA, TI-TI.

Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu, laululist hingamist, avatud suud, pingevaba tooni ja selget diktsiooni.

Lauldakse a capella ja saatena nii kooris (terve klassiga), grupis (rea kaupa, vabalt loodud rühmad) ja üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi.

Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, rahva- ja regillaule.

Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt).

Õpitakse laulma I kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“ - „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel);

Muusikaline kirjaoskus Laulu õpitakse vastavalt õpilaste võimekusele kuulmise järgi/ käemärkide järgi/ meloodia liikumise kujutamine käega või kombineeritud meetodil.

Laulu õpitakse jõukohaste osade kaupa - fraas, rida, salm jne.

Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään. Tutvutakse laulu õppimist toetavate mõistetega: viis, rütm, takt, taktijoon, lõpujoon, noot (noodipea ja noodivars)

Noodist loetakse silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist.

Praktilised tööd

- Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamis põhimõtete tutvustamine, kasutamine ja kinnistamine, eakohaste hääleharjutuste kasutamine tunni alguse lahtilaulmisel.
- Erinevate meeleolude edasiandmine, kasutades erinevaid tämbreid ja emotsiooniga seotud silpe (imetus - oi-oi; valu - ai-ai; protest - ei-ei; rõõm - la-la; nõusolek/positiivne - ja-ja). Emotsioonide ja helikõrguste võimalikud seosed (ei - kõrge hääl, ja - madalam).
- Erineva stiiliga noodistamise selgitamine (näiteks teksti erinev asukoht/jaotus), kui kasutatakse õpikuid.
- Sõnade väljatrükk suuremas tähesuuruses lugemise hõlbustamiseks, kasutades visuaalselt või märgistatult mõisteid salm ja refrään.
- Märkide märkamise noodikirjas ja vajadusel selgitamine (taktimõõt, kordusmärgid, latern, 1. ja 2. volt jne). Märkide nimetuste kinnistamine nende järjepideva kasutamisega.
- Keerukamate viiside õppimine ja kinnistamine viisikäikude kaupa, eesmärgiks võimalikult puhas intoneerimine. Selgitus, et ka spordis tuleb sama asja korduvalt läbi teha, et jooks, vise, hüpe vms välja tuleks.

Osaoskus PILLIMÄNG**Õpitulemused**

Õpilane: mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa.

Õppesisu

Õpitakse tundma rütmivorme TA ja TI-TI ning seostatakse neid pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill).

	Tutvustatakse rütmivormi TA-A ja veerandpaus. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>), kuid kasutades neid pigem märkidena (näiteks kirjeldades nende välimust).
--	--

Praktilised tööd

- Rütmimängud kehapillil, näidisvideod leitavad on ka netist (pildiliste rütmiridadega, kaasategemiseks).
- Eeskuju matkimine kehapillil- õpetaja (hiljem lapsed ise) teeb ees, teised kordavad - näiteks 4-löögi pikkune rütmirida, kasutades TA, TI-TI rütme.
- Sama, kuid rütmipillidega - kõlapulgad, kõristid, võrutrummid või djembed - vastavalt võimalustele.
- Orfi instrumentaariumi kasutamine rütmimängudes ja laulude saateks
- Plaatpillide mäng (ühel plaadil korraga) kaasmänguna laulule.

Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: teeb vahet kõrgel ja madalal helil; teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; eristab erinevaid hääli ja müra muusikast.</p>	<p>Kuulatakse ja kirjeldatakse loodushääli/linnaruumi helisid. Pööratakse tähelepanu erinevate häälte, helide, müra ja kõne eristamisele. Tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite, pillide ja/või oma häälega. Kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase muusikaga. Kuulatakse erineva karakteriga muusikat, laule ja pillilugusid, tutvutakse rõõmsa ja kurva muusikaga.</p>

Praktilised tööd.

- Vaikuse kuulamine klassis - mida me kuuleme, kui kõik on vait?
- Helide kuulamine õues - millised helid kostuvad, kui vaikselt kuulata - nimeta kuulnud helisid, mõistata, mis/kes seda teha võiks.
- Linnuhäälte kuulamine ümbruskonnas, püüd leida hääle allikas -linnu asukoht. Arutelu lindude elupaiga üle - maal, linnas, veekogu ääres jne.
- Loomahäälitsused kui muusika. Miks loomad häälitsevad? Kuidas loomad häälitsevad?
- Kuidas loomad kuulevad? Miks on loomade kõrvad inimeste omadest tundlikumad? Näiteks Indias, vaimuliku muusika festivalidel esinevatele elevantidele kostub festivalimuusika kõvemana kui inimestele ning seda osaliselt seetõttu, et elevantide kõrvad on inimese omadest lihtsalt suuremad. Tee endale ka elevantikõrvad. Lõika kahe A3-paberi pikemast servast kõrvakujulised tükid välja ja pane siis paberid oma uuteks kõrvadeks. Kas hakkasid tänu oma „elevantikõrvadele“ paremini kuulma?

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme; osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri.</p>	<p>Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge ("Kes aias?", "Kui sul tuju hea" jne), sh pärimuslikke laulumänge. Väikeklasside puhul tuleb arvestada laulumängude mängimisel osalejate vähesusega ja püüda</p>

neid kasutada näiteks koolipidudel või kooliastme üritustel mängimiseks.
 Kasutatakse erinevaid liikumisviise (rivi, sõõr, voor), eri tempo ja meeleoluga muusikapalu.
 Kasutatakse liisusalme - liisusalme tekstid on improvisatsioonilised kõla-, rütmi- ja sõnamängud. Need on lihtsad lugemised, tähenduseta, ainult kõlaefektil põhinevad äiutused või üminad, pöördumised lindude, loomade ja loodusobjektide poole (“Lepatriinu, lenda ära”); narritamissõnad, naljasalmikesed, millele lisanduvad sageli liigutused.

Praktilised tööd

- Liikumise kaudu oma keha ja selle liikumis/liigutamisevõimaluste tundma õppimine - vaba liikumine või liikumine muusika saatel.
- Loodusnähtuste (tuul, vihm, kõuemürin jms) / nende sees liikumise kujutamine.
- Tempo/kiiruse tunnetamine - erineva tempoga muusika järgi liikumine (kõnd, kerge jooks)
- Erineva taktimõõduga (2- ja 3-osaline) muusika tunnetamine liikumise kaudu
- Ruumi tunnetamine - vaba liikumine kuni "takistuseni" (sein, teine inimene), enne seda pööre uude suunda
- Liikumissuundade õppimine - ette-taha, küljele (siin sageli vajalik mingi märksõna abi - akna poole, ukse poole), vasakule-paremale, keskele. Eri pillide/muusika ajal liikumine ette-taha/vasakule-paremale jne
- Pausilugu - muusika pausi ajal õpilane seisab ning paus täidetakse kehapillil:
 1. plaksud kätega,
 2. patsutused õlgadele,
 3. patsutused kõhule,
 4. patsutus reitele,
 5. patsutus põlvedele,
 6. patsutus varvastele

Mõisted: pulss, löök; takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot (noodipea, noodivars); viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp/volt; regilaul, helilooja, sõnade autor/luuletaja, koor, orkester, dirigent; *piano* (vaiksel), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes.

2. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

- 1) teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele erinevalt;
- 2) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu;
- 3) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS;
- 4) mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa;
- 5) mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel;
- 6) laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa;
- 7) laulab peast 3–4 lastelaulu;

- 8) mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes ja liisutustes;
- 9) tunneb Eesti hümni, käitub hümni laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda;
- 10) osaleb õpitud laulumängudes.

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; laulab peast 3–4 lastelaulu; tunneb Eesti hümni, käitub hümni laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS.</p>	<p>Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella/saatega kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja üksi. Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt). Õpitakse laulma I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit). Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Kasutatakse meloodia õppimisel rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill).</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid Esinemised kooliüritustel (väikeklasside puhul võimalik saada osa ühislaulude laulmisel "suurest koorist"), avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine 	
Osaoskus PILLIMÄNG	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel.</p>	<p>Kinnistatakse laulude õppimisel kasutatud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, koolis olemasolevad rütmipillid ja plaatpillid). Harjutatakse kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning tutvutakse (kui koolis on</p>

	olemas) käsikelladega. Plaatpillide ja käsikellade kaasmängude puhul kasutada pentatoonikat.
Praktilised tööd <ul style="list-style-type: none"> • Rütmimängud kehapillil • Rütmi pillide ja fantaasiapillide meisterdamine. • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus • Rütmikaartide kasutamine - õpitava laulu rütmi ladumine noodi eeskujul. Endale vajaliku arvu kaartide väljaarvutamine/loendamine (mitu TI-TI-t, mitu TA-d on vaja võtta) - kui arvud selged. • Õpilaste loodud rütmiread (kokkulepe näiteks - kasutada on 4 kaarti), mida esitab rütmi pillil paariline. Autor (vajadusel õpetaja abiga) kontrollib esitatut. 	
Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; osaleb õpitud laulumängudes.	Liikumistegevuste kaudu püütakse tunnetada ruumi, enda ja kaaslaste paiknemist ja liikumist selles. Tunnetatakse erinevaid temposid ja katsetatakse eri liikumisviise. Püütakse väljendada muusika dünaamikat ja meeleolu liigutuste/liikumiste kaudu. Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge.
Praktilised tööd <ul style="list-style-type: none"> • Erinevad vabad/improvisatoorsed liikumised muusika meeleolu väljendamiseks, abivahendite kasutamine. • Keerukuju muusikaline variant: muusika ajal võivad õpilased hüpata, joosta, tantsida - täpselt nii, nagu ise tahavad. Kui muusika vaikib, peavad kõik jääma mingisse asendisse paigale. Liigutada tohib siis, kui muusika jätkub. 	

3. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) oskab peast 3–4 lastelaulu;
- 2) laulab tuttavaid laule ilmekalt ja õige kehahoiuga;
- 3) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinaatodes ja/või kaasmängudes;
- 4) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS, TA-A;
- 5) viipab käega kaheosalist taktimõõtu;
- 6) eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõnalisest;
- 7) kirjeldab kuulatud muusikapala iseloomu (kurb/rõõmus; aeglane/kiire);
- 8) laulab Eesti hümnist vastavalt võimetele kaasa;
- 9) eristab ja iseloomustab rahvakalendri tähtpäevadega seotud traditsioone, osaleb laulmisel;
- 10) osaleb õpitud laulumängudes.

LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; laulab peast 3–4 lastelaulu; tunneb Eesti hümnit, käitub hümnit laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS;</p>	<p>Kasutatakse ja kinnistatakse 1. ja 2. klassis omandatud teadmisi.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella ja saatega kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja ka üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt).</p> <p>Õpitakse I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Lapsed, tupp!“ (sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson)</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.</p> <p>Kasutatakse ja kinnistatakse õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS.</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> Hääle- ja hingamisharjutused, arvestades ja arendades lauljate vokaalseid võimeid Ea- ja teemakohaste laulude laulmine Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ning nende järgimine 	
Osaoskus PILLIMÄNG	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel.</p>	<p>Harjutatakse kaasmänge keha- ja rütmipillidel. Tutvutakse plaatpillidega, kasutatakse põhiastmete (I, IV, V) plaate kaasmängudes. Tutvutakse eesti rahvapillidega (väikekannel jt).</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> Rütmiharjutused keha - ja rütmipillidel. Suurte ja väikeste numbrite kasutamine helivälituse märgistamiseks, number ise märgib mängitavat astet helireas. 	

- Plaatpilli mängu puhul saab tähtede ja numbrite asemel kasutada värvilisi kleepsutäppe. Sama värvi, kui on tähistatud plaat, on ka tähis noodis. Löökide arv=täppide arv taktis. Kaks korda vaja lüüa - 2 täppi vastavas kohas noodis (paarisarvulise taktimõõdu korral, kas 1. ja 2. löögil või siis 1. ja 3. löögil).
- Värviliste täppide abi saab kasutada ka väikekandle õppimisel.

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õppesisu

Õpilane:

väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu;
osaleb õpitud laulumängudes.

Meetrumi-taktimõõtu tunnetatakse ja väljendatakse liigutuste või liikumistega.
Rütmi-ostinatod kehapillile.
Liigutused-liikumised lauludele (teksti alusel/ teksti meelde jätmise hõlbustamiseks).
Õpitakse erinevaid laulumänge.

Praktilised tööd

- Muusika väljendusvahendite (tempo - kiire, aeglane; meloodia - astmeliselt kulgev, hüpetega, lühikesed/pikad helivältsused; harmoonia - tihe, hõre) tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas.
- Eeskuju järgi liikumised - virtuaalsed rütmimängud (body percussion), laste-zumba
- Marssimine erinevates tempodes, liikumissuundade vahetamine.
- Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine.
- Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine.
- Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme.
- Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.

4. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- 1) teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümnid;
- 2) laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga;
- 3) tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältsust TA-A-A;
- 4) viipab käega 3-osalist taktimõõtu;
- 5) mõistab terminite orkester ja orkestrijuh/ dirigit tähendust;
- 6) eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast;
- 7) on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides.

Osaoskus LAULMINE

Õpitulemused

Õppesisu

Õpilane:

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse a

<p>laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga; teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümn; tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A; viipab käega 3-osalist taktimõõtu.</p>	<p><i>cappella</i> ja saatega nii üksi, kui ka ansamblis mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühehäälsed laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpitakse laulma II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihkripäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt). Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule. Kinnistatakse laulu õppimist toetavat õpitud muusikateooriat. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Kasutatakse ja kinnistatakse varem õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, paus. Tutvutakse rütmivältusega TA-A-A. Tutvustatakse 3-osalist taktimõõtu. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega - dünaamika - f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes</p>
<p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamispehmete kinnistamine, hääleharjutuste kasutamine lahtilaulmiseks • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis (näiteks ridade kaupa) ja üksi. • I kooliastme ühislaulude kordamine. 	
<p>Osaoskus PILLIMÄNG</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides.</p>	<p>Rakendatakse kehapilli ja Orff-instrumentariumi <i>ostinatodes</i>, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Vastavalt kooli võimalustele ja sõltuvalt pillide olemasolust tutvutakse väikekandle/plokkflöödi/plaatpillide mänguvõtetega: harjutatakse väikekandle mängu I ja V astme akordidega; harjutatakse plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid kolme noodi (G, A, H) ulatuses; harjutatakse mängu plaatpillidel (helistiku põhiasemed). Rakendatakse väikekandle/plaatpillimängu lihtsamate laulude saateks.</p>

Praktilised tööd

- Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus.
- Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
- Laulude kaasmäng plaatpillidel (helistiku põhiastmetel vastavalt võimekusele kas üksi või jaotatuna rühmas).
- Keha-, rütmi- ja plaatpillidel lihtsamate *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.
- Musitseerimine väikekandel ja/või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.
- Lihtsamate meloodiate esitamine plaatpillidel või klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel (piano online).

Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE

Õpitulemused

Õpilane:
mõistab terminite orkester ja orkestrijuh/ dirigent tähendust;
eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast;
tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A;
viipab käega 3-osalist taktimõõtu.

Õppesisu

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi, külastatud kontserte/muusikalavastusi. Avaldatakse nende kohta arvamust, kasutades õpitud muusikalist sõnavara. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid.

Tutvutakse teadlikult vokaalmuusika ja instrumentaalmuusikaga. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Kuulatakse erineva taktimõõduga muusikapalu, eristamaks 2- ja 3-osalist taktimõõtu. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/näha olnud.

Tutvutakse esituskoosseisudega. Õpitakse tundma mõisteid orkester ja dirigent. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi.

Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, otsitakse infot autorite kohta, meenutatakse, kas on ka varem tema loomingut õpitud/esitatud.

Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, löötspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. Arutletakse, millest pillid valmistatud ja milliste materjalide ja töövõtete saaks ise samasuguse ise valmistada.

Dramatiseeringud ja liikumised kuuldu või kuulatava muusika järgi. Kuuldu muusika visualiseerimine kunstitöodes.

Praktilised tööd

- Liikumismäng hääleliikidest <https://www.liikumakutsuvkool.ee/haaleliigid-1/>
- Kuuldu muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine.
- Kuuldu muusikapala karakteri väljendamine kunstiteose kaudu.
- Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine.
- Lihtsamate kuulamistestide läbiviimine (näiteks pilli-, häälerühmade ja rahvapillide eristamine, heliloojate loomingut seostamine autoriga jne).

- Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õpilane väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; osaleb õpitud laulumängudes.

Õppesisu

Laulu- ja ringmängude mängimine, tantsuliste mõistete rivi, ring/sõõr, viirg rakendamine.
Ruumis paiknemine, enda ja kaaslaste liikumise tunnetamine ruumis.
Kuulatud muusika väljendamine liikumistes: dünaamika väljendamine, erineva tempo ja rütmide kasutamine ja tunnetamine, loovliikumine.
Kaasmängud keha- ja rütmipillidel.

Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)

- Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.
- Muusika väljendusvahendite (tempo, rütm, dünaamika) tunnetamine liikumise kaudu.
- Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas.
- Ühiste liikumiskompositsioonide ja erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine, vahendite (lindid, kangad jms) kasutamine.

Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMIMING

Õpitulemused

loob rütmilis-meloodilisi keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loob tekste: regivärse, lihtsamaid laulusõnu jne; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Õppesisu

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.

5. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid;
- 2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga;
- 3) saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes
- 4) teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul;
- 5) iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel;
- 6) on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga;
- 7) on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides

Osaoskus LAULMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes; teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul;</p>	<p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii üksi kui ka ansambelis. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tессituuri.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, eristades neid üksteisest kõla alusel ja tunnuste/ülesehituse alusel. Lauldakse ühehääelseid laule, kaanoneid ning lihtsamaid kahehääelseid seadeid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule.</p> <p>Repertuaari valimisse kaasata õpilasi, arvestades nende arvamusi ja soove. Vajadusel anda ette teatud kriteeriumid (teema - jõulud, kevad; pikkus jne). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihkclipäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt).</p> <p>Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislauke: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamis põhimõtete kinnistamine, hääleharjutuste kasutamine lahtilaulmisel. • Laulu õppimine jõukohaste osade kaupa - fraas, rida, salm jne. Keerukamate meloodiate õppimine ja kinnistamine viisikäikude kaupa, eesmärgiks võimalikult puhas intoneerimine. Selgitus, et ka spordis tuleb sama asja korduvalt läbi teha, et jooks, vise, hüpe vms välja tuleks. • Tähelepanu pööramine laulu ülesehitusele, salmi ja refrääni eristamine. Erineva stiiliga noodistamise selgitamine (näiteks teksti asukoht noodis). • Märkide märkamise noodikirjas ja vajadusel selgitamine (taktimõõt, kordusmärgid, latern, 1. ja 2. volt jne). Võimalusel kinnistada märkide nimetusi. 	
<p>Osaoskus PILLIMÄNG</p>	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga;</p>	<p>Õpitakse tundma eesti rahvapille, nende kõla (seos materjalidega, millest nad on valmistatud) ja mänguvõtteid.</p>

<p>on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides.</p>	<p>Keha-, rütmi- ja plaatpillidel harjutatakse <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimist. Pillimängus rakendatakse õigeid mänguvõtteid.</p> <p>Harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega, vajadusel jätkata eelnevalt õpitud/kasutatud alternatiivsete võimalustega (värvid, numbrid, figuurnoodid).</p> <p>Tutvustatakse/ tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja vahed), absoluutset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi ning võimaluse korral luua seos - nootide asetus noodijoonestikul ja klaviatuuril (loob eelduse ja võimaluse klahvpillimängu õppimiseks). Kasutada tähtnimesid, tutvustada klahvpille ning luua seos plaatpillide tähtnimede ja klaviatuuriga.</p> <p>Klahvpillidel mängu katsetada veebirakendustes, Youtubes leitavad erinevad variandid visuaalseks toeks.</p> <p>Vastavalt kooli võimalustele, sõltuvalt pillide olemasolust: väikekandel õpitakse uus akord IV; harjutatakse I, V ja IV akordi ning rakendatakse laulude saatmisel.</p> <p>Plokkflöödil õpitakse uued noodid C ja D, kinnistatakse plokkflöödi mänguvõtteid 4-5 noodi ulatuses (G, A, H, C, D).</p>
<p>Praktilised tööd</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. Lihtsamate <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine kehapillil ja rütmipillidel. • Laulude kaasmäng plaatpillidel (helistiku põhiastmetel vastavalt mängijate võimekusele kas üksi või jaotatuna rühmaliikmete vahel). • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Klahvpillimäng - Youtubest leiab näidis- ja õppevideosid, kus tähtnimetuste ja eri pikkustega riskülikute (märgib helivältust) abil saab õppida klahvpillimängu. Video seadetest saab valida eri kiirusega esitusi - õppimiseks saab valida aeglasema versiooni. Eri värvidega on märgistatud parema käe meloodia ja vasaku käe saatepartii. Klaviatuuri markeerimiseks saab kasutada paberklaviatuuri. Klahvpillimängu õppes saab tugineda plaatpillimängu kogemusele. Figurnootide kasutamise võimalus. • Paberist ja rullitav kummist klaviatuur - sõrmede koordineerimise harjutamiseks ja tähtnimede asukoha kinnistamiseks klaviatuuril, ei saa klahvi vajutamise tunnetust. • Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevates veebirakendustes (otsingusõnaga virtual piano/piano online). Klaverimängu õppe videod youtubes (EASY Piano Tutorial) 	
<p>Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel.</p>	<p>Kuulatakse eesti rahvamuusikat, eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt). Kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu, kasutades abivahendeid (näiteks muusikaliste väljendusvahendite sõnakaarte).</p> <p>Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ja püütakse kirjeldada esituskoosseise (palju pille/vähe pille; keel-/puhkpillid jne).</p> <p>Õpitakse tundma mõisteid orkester ja dirigent. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid,</p>

	<p>löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi; tutvutakse pillide nimetustega. Kuulatakse ja võrreldakse hääleliike. Tutvustatakse kooriliike.</p> <p>Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, püütakse meenutada sama autori juba eelnevalt õpitud/tutvutud laule/lugusid. Kuulatakse erineva taktimõõduga muusikapalu, eristamaks 2- ja 3-osalist taktimõõtu.</p> <p>Kuuldud muusika visualiseerimine kunstitöodes. Dramatiseeringud ja liikumised kuuldud/kuulatava muusika järgi.</p> <p>Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi, külastatud kontserte/muusikalavastusi. Avaldatakse nende kohta arvamust, kasutades õpitud muusikalist sõnavara. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid.</p>
--	---

Praktilised tööd

- Kuuldud muusikapala või laulu meeolelu ja/või karakteri kirjeldamine.
- Kuuldud muusikapala karakteri väljendamine kunstiteose kaudu.
- Lihtsamate kuulamistestide läbiviimine rühmatööna (näiteks pilli-, häälerühmade ja rahvapillide eristamine jne).
- Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õpilane:
arendab muusikalist väljendusoskust liikumise ja rütmimängude kaudu.

Õppesisu

Muusikaline tajumine: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.

Ruumiteadlikkus ja koordineerimine: Arendatakse ruumitunnetust - ruumis paiknemine, enda ja kaaslaste liikumise tunnetamine ruumis. Motoorika, koordineerimise, tähelepanuvõime ja väljendusoskuse arendamine loovliikumise ja rütmimängude kaudu.

Eneseväljendus ja loovus: loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise; muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; kuulatud muusika väljendamine: erineva tempo ja rütmide kasutamine; muusika dünaamika, sisu, karakteri väljendamine liikumistes.

Mängitakse laulu- ja ringmänge, rakendatakse mõisteid rivi, ring/sõõr, viirg. Tantsitakse lihtsamaid rahvatantse. Kaasmängud keha- ja rütmipillidel.

Praktilised tööd

- Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.
- Muusika väljendusvahendite (tempo, rütm, dünaamika) tunnetamine liikumise kaudu.
- Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas.
- Ühiste liikumiskompositsioonide ja erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine, vahendite (lindid, kangad jms) kasutamine.

Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMING

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.
Praktilised tööd <ul style="list-style-type: none"> Muusikalised kahekõned - õpetaja küsib, õpilane vastab. Tekst võib olla realistlik (mis on sinu nimi?) kui ka hääled/häälitsused (la-la-la, pa-pa-pa jne) 	

6. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid;
- 2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga;
- 3) eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat;
- 4) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike;
- 5) laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone;
- 6) tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi;
- 7) teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost;
- 8) on tutvunud erinevate kooriliikidega;
- 9) eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält;
- 10) teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil.

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid; laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil. tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone.	Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansambelis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu vastavalt nende esitusvõtetele. Lauldakse ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne

	<p>mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule.</p> <p>Repertuaari valikusse võiks kaasata õpilasi, valikul arvestatakse eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid, luuakse seos kirjandustundides õpituga. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaulu: Eesti hümn, „Kui Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Laulu õppimisel kasutatakse ja kinnistatakse õpitud võtteid ja mõisteid. Vajadusel selgitatakse erinevaid laulu noodikirja/ülesehituse variante (sõnade paigutused noodikirjas ja noodiridade all jms).</p>
--	--

Praktilised tööd

- Tähelepanu pööramine hääle tekitamisele - loomulik kehahoiak, laululine hingamine (kiire ja sügav, kahinata sissehingamine, aeglane väljahingamine/õhu vabastamine laulmisel), vaba toonitekitamine, selge häälde, võimalikult puhas intonatsioon/kõlapuhtus, ilmekus esitusel.
- Hääleharjutused, lahtilaulmine tunni alguses/ enne laulmist, hääleulatuse ja -tugevuse arendamine, helikõrguste tunnetamine laulmisel.
- Õpitud laulude kordamine, eakohaste ühislaulude, eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine.

Osaoskus PILLIMÄNG

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: rakendab varem õpitud pillimänguvõtteid ning kasutab pillimängu laulude saadetes või vahemängudes;</p>	<p>Plokkflöödi mängus kinnistatakse õpitud mänguvõtteid viie noodi ulatuses (G, A, H, C, D), õpitakse juurde parema käe sõrmede lisamisel uued noodid E, FIS ja D. Uute nootide omandamisel on võimalik õppida lugusid nii G kui D duuris, mis on plokkflöödi õppes lihtsad helistikud.</p> <p>Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid, harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi.</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (süntesaator/klaver/erinevad rakendused) ja mängitakse lihtsamaid meloodiaid plaatpillidel/klaviatuuril.</p>

Praktilised tööd

- Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
- Rütmi ja meloodia esitamine või improviseerimine plaatpillidel.
- Keha-, rütmi- ja plaatpillidel *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.
- Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.
- Klahvpillimäng - Youtubest leiab näidis- ja õppevideosid, kus tähtnimetuste ja eri pikkustega riskülikute (märgib helivältust) abil saab õppida klahvpillimängu. Video seadetest saab valida eri kiirusega esitusi - õppimiseks saab valida aeglasema versiooni. Eri värvidega on märgistatud parema käe meloodia ja vasaku käe saatepartii. Oma nutitelefoni ja/või kooli nuhvli (visuaal) ja kõrvaklappidega (enda mäng) saab igaüks iseseisvalt harjutada.
- Veebirakenduste kasutamine pilliõppes (virtual piano jt). Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel.

Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält; on tutvunud erinevate kooriliikidega; teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; teab regilaulu esitamise traditsioone; tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi; eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat;</p>	<p>Hää. Kuulatakse ja võrreldakse hääleliike, selgitatakse hääle tekkimist, häälemurret. Kuulatakse ja võrreldakse kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/näha olnud. Kuulatakse laulupeo esituse tutvavatest lauludest. Arutletakse laulupeo kogemuse ja tähenduse üle. Eesti rahvamuusika. Kuulatakse ja eristatakse vanemat ja uuemat rahvalaulu (meloodia, sisu/tekst, esitusviis); rahvamuusikat ja seda esitavaid rahvapille; rahvatantse ja laulumänge. Euroopa rahvaste muusika. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatradsioonidega. Arutelude ja vestluste käigus võrreldakse õpitud rahvaste muusikat eesti rahvamuusikaga, nt leitakse erinevusi ja sarnasusi eesti rahvapillidega (pillirühm, kuju, kõla). Kinnistatakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavadid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.</p>

Praktilised tööd

- Liikumismäng hääleliikidest <https://www.liikumakutsuvkool.ee/haaleliigid-1/>
- Pane käed kaelale ja tee erinevaid häälitusi. Pane tähele, millisel kaelapiirkonnal sa heli tunned ja seda, milline see heli tundub. Võta käed kaelalt ära ja pane need vastu rinda: millises piirkonnas sa heli kõige paremini tunned, kui laulad kõrge või madala häälega?
- Proovi erinevates ruumides heli tekitada – kasuta oma katseks klassiruumi, koridori, suurt saali/aulat, võimlat, dušikabiini ja välitingimusi. Kuidas su hääle nendes erinevates ruumides kõlab? Mil moel madala ja kõrge hääle poolt tekitatav kaja erineb?
- Suru oma nägu vastu täispuhutud õhupalli ja püüa siis rääkida. Miks sa nüüd heli oma sõrmeotstes tunned?
- Räägi jogurtitopsi sisse, püüa oma häält mööda nõõri edasi anda. Kinnita nõõri üks otsa jogurtitopsi põhja külge ja teine täispuhutud õhupalli külge. Anna õhupall oma sõbra kätte. Palu sõbral seejärel nõõr pingule tõmmata ja õhupalli vastu üht oma kõrva hoida. Räägi midagi jogurtitopsi sisse. Millise kõlaga jogurtitopsi räägitud hääle on?
- Esitlused/plakatid pillidest, hääleliikidest, autoritest, erinevate maade kultuuridest jne.
- Intervjuu laulupeol osalenud tuttava isikuga (üheskoos ettevalmistatud küsimustega).
- <https://learningapps.org/5474642>
- <https://learningapps.org/2852059>
- <https://learningapps.org/2873240>
- <https://learningapps.org/4150805>

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat;</p>	<p>Muusikaline taju: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende</p>

<p>teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost;</p>	<p>väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Kuulatakse eriilmelisi tantse - marss, valss, polka. Püütakse liikuda muusika iseloomule vastavalt, võimalusel kasutatakse liikumisel valsi ja polka põhisamme. Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooriga; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu. Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid. Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise</p>
--	--

Praktilised tööd

- Meetrumi/taktimõõdu tunnetamine ja väljendamine liigutuste või liikumistega
- Rütmi-ostinatod kehapillile
- Rütmi ja dünaamika väljendamine liigutuste või liikumistega
- Muusikapaladele/lauludele liigutuste loomine - loovliikumine, tantsuline omalooming
- Pärimuslikud laulumängud, ringmängud
- Folkloorsed ja rahvatantsud, teiste rahvaste tantsud
- Laste-zumbad jms videotes - eeskuju järgi liikumine

Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMING

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest. Lugupidav suhtumine kaasõpilaste loominguksse. Loomine võiks alata väiksematest katsetustest õppijale tuttavalt viisil (üminad, rütmikompositsioonid, helid ja kooskõlad jms), kasutades keha, häält ja olemasolevaid pille. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver, rahvalaulu originaalesituse kasutamine kaasaegses loos). Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni. Muusikaloomet võib katsetada erinevates veebikeskkondades (Incredybox).</p>

7. klass - LÕK muusikaõpetus 1 ainetund nädalas

Õpitulemused 7. klassis [määrusest \(4.8.3\)](#)

Õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;
- 2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;
- 3) on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega;
- 4) tunneb keel-, puhk- ja löökpille;
- 5) oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente;
- 6) on tutvunud nootide silpnimetustega ja nootide asetusega noodijoonestikul;
- 7) eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi;
- 8) tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause.</p>	<p>Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist.</p> <p>Laulude õppimisel kasutatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid, laulu vorm jne). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga.</p> <p>Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehääelseid ea- ja teemakohaseid laule, tutvutakse erinevate muusikastiilide ja kultuuride lauludega, laiendades oma repertuaari ja muusikalist silmaringi. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega, õpitakse laulma kooliastme ühislauke: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen),</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none">• Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid• Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine	

Osaoskus PILLIMÄNG	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: on tutvunud nootide tähtnimetustega ning nootide asetusega noodijoonestikul; tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause.</p>	<p>Esmane eesmärk on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Pillimäng ühismusitseerimisel koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Laulusaadete ja pillilugude õppimisel jälgitakse rütmi (helivältused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno jt</i>), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja vahed), relatiivset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi. Tutvustatakse kitarril ja ukulele mänguvõtted. Arvestatakse õpilaste võimekusega. Kuna ukulelel on akorde lihtsam omandada kui kitarril, siis soovitatakse esimesena akordõpet sel pillil. Klassikalisel kitarril soovitatavalt harjutada lugude saatmist bassidega, lahtistel keeltel.</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Kitarril/ukulele/väikekandle/plaatpillide mängimine laulude saateks. • Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne; meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). • Figuurinootide kasutamine kitarrilõppes 	
Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega; tunneb keel-, puhk- ja löökpille; oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente; eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi.</p>	<p>Muusikainstrumendid. Puhkpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega, huuliku tüüpidega, pillitoru pikkuse muutmise vahendite ja võimalustega eri pillidel (ventiilid, klapid, kuliss). Eristatakse puu- ja vaskpuhkpile nende kõla ja kuju järgi. Löökpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse määratlemata ja kindla helikõrgusega löökpille nende kõla ja kuju järgi. Keelpillide - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse näppe- ja poogenkeelpille nende kõla ja kuju järgi. Tutvutakse orkestriga - koosseis/pillirühmad, dirigendi roll ja ülesanded. Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste muusikapärandit.</p>

Praktilised tööd

- Teoste, mis tutvustavad orkestripille, kuulamine-vaatamine, sealhulgas ka pillide valmistamist (materjalid, töövõtted, tööriistad) tutvustavad videod.
- Erinevate pillide ja pillirühmade kõla eristamine, iseloomustamine, võrdlemine nii üksi, paaris kui rühmatööna, oma arvamuse põhjendamine.
- Inimkõrv harjub keskkonnas pidevalt kostuvate helidega. Mis hääli kuuled sa klassis vaikuses tööd tehes? Sõnatud helid - Milliseid sõnatuid helisid sa oma suuga teha oskad? Milliseid helisid sa oma kehaga teha oskad? Räägi oma kaaslasega sõnatute helide keeles. Kuidas väljendada erinevaid tundeid ilma sõnadeta, vaid helisid kasutades - rõõmu, kurbust, pettumust, väsimust, nälga, närvilisust, leina ja viha?
- Hääleorkester - vaadake koos pilte ja püüdke oma häältega joonistatut esitada. Valige igale orkestriliikmele oma heli – näiteks ümin, pobin või vokaali kordamine ja leppige kokku, milliselt kõrguselt igaüks heli tegemist alustama peab. Leidke oma „hääleorkestrile“ dirigent ning dirigent juhatab orkestrit käeviibete abil selliselt häälitsema, nagu joonistel näidatud. Proovige ka ise partituuriks sobivaid jooniseid koostada.
- Rühmamängud löökpillidele: <https://www.youtube.com/watch?v=6iuD3pSgBcw>
<https://www.youtube.com/watch?v=Db6j-v3MN3o>
<https://www.youtube.com/watch?v=zYwjo6uABuA>
https://www.youtube.com/watch?v=IDvIo_LRIZ4
<https://www.youtube.com/watch?v=I62vz9sOITc>
- Rahvaste muusika kuulamine, iseloomustamine, võrdlemine nii üksi, paaris kui rühmatööna, oma arvamuse põhjendamine ja seoste leidmine eesti muusikaga.
- Paaris- või rühmatöö - postri /esitluse koostamine valitud teema kohta (rahvatse muusika, muusikastiilid, esitajad).
- Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid jt
- Arvamuse avaldamine/arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või õpitud rahvaste muusika, heliloojate ja interpretide kohta.

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õpilane:

tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises.

Õppesisu

Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.

Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.

Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.

Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise

Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke omadusi,

	võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.
Praktilised tööd <ul style="list-style-type: none"> • Muusikavormi väljendamine loovliikumise või improviseerimise kaudu üksi või rühmas. • Erinevate liikumisimproviseerimise loomine. • Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile. • Valikuliselt maailma rahvaste tantsude põhisammude õppimine. 	
Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMING	
Õpitulemused	Õppesisu
julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; loob rütmilis-meloodilisi improviseerimise, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; esitleb neid üksi või rühmas; loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);	Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest, lugupidav suhtumine kaasõpilaste loomingusse. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improviseerimise.
Praktilised tööd <ul style="list-style-type: none"> • Omaloomingu loomine vokaalselt, instrumentaalselt ja/või digitaalselt, rakendades muusikalist kirjaoskust. • Stomp - muusika tegemine erinevate (olme)esemetega. • Laulutekstide loomine. • Liikumiskompositsiooni ettevalmistamine ja esitamine. • Laulu-, tantsu või instrumentaalkompositsiooni loomine. 	

8. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid;
- 2) laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;
- 3) tunneb taktimõõte 2, 3, 4;
- 4) suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure;
- 5) oskab lahendada lihtsamaid rütmiülesandeid;
- 6) on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga.

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid;	Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse

<p>laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; tunneb taktimõõte 2, 3, 4.</p>	<p>diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoitu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist. Laulude õppimisel rakendatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmifiguurid, laulu vorm, dünaamikamärgistused jne). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehääelseid ea- ja teemakohaseid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Isamaa ilu hoiledes“ (A. Mattiisen/J. Leesment), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid • Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine. 	
<p>Osaoskus PILLIMÄNG</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: tunneb taktimõõte 2, 3, 4; suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmistruktuure; oskab lahendada lihtsamaid rütmülesandeid.</p>	<p>Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul, kasutades omandatud muusikalist kirjaoskust - jälgitakse rütmi (helivältsused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno jt</i>), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.</p> <p>Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne), meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel).</p> <p>Tutvutakse võimalusel maailma rahvaste (valikuliselt Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikaga läbi pillimängu. Katsetatakse rock- ja popmuusika esitamist vastavalt võimalustele ja võimekusele.</p>
<p>Praktilised tööd</p>	

- Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus, rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
- Keha-, rütmi- ja plaatpillidel *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.
- Kahekõne pillide vahel - muusikaline vestlus vaheldumisi, pikkus võib olla eelnevalt kokku lepitud (4/8 lööki).
- Kitarri, ukulele ja/või väikekandle mängimine laulude saateks, kasutades õppijate võimekusele sobivat raskusastet (akordid, üks keel/bassikeel)
- Digivõimaluste katsetamine pillimängus, nt luupide loomine rakendusega Loop Station.

Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE

Õpitulemused

Õpilane:
on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga.

Õppesisu

Heli ja selle omadused. Elektrofonid.

Arvutimuusika. Tutvutakse heli ja selle omadustega ning eristatakse kõla ja kuju järgi akustilisi ja elektroonilisi muusikainstrumente. Tutvutakse arvutimuusika arengulooga ja selle loomise võimalustega.

Muusikatööstus. Tutvutakse helisalvestuse ja muusikatehnika arengulooga. Õpitakse tundma autorikaitse seadust ja autoriõigusega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Rock- ja popmuusika stiilid - nimetused, iseloomulikud tunnused, tuntumad esitajad - tutvustatavad stiilid võivad olla valitud õpilaste eelistusi arvestades.

Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ja õpitakse valikuliselt tundma ja eristama Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika rahvaste muusikat.

Rock- ja popmuusika. Kuulatakse ja võrreldakse *rock*- ja popmuusika stiile, saadakse ülevaade stiilide algusaegadest ja arengust. Luuakse seosed levimuusika arenguga Eestis.

Praktilised tööd

- Muusika loob meeleolu - pane silmad kinni ja kuula erinevate filmistseenide taustamuusikat. Millist muusikat kasutatakse põnevusfilmides, millist aga multifilmides? Milline muusika seostub sulle komöödiate ja fantaasiafilmidega, milline armastusfilmidega? Milliseid pille kasutatakse eri tüüpi filmide taustamuusikas? Mil määral mõjutab taustamuusika filmi meeleolu? Muusikas tähistab paus vaikushetke. Filmides rõhutatakse vaikushetki sageli häältega – vee tilkumise, käokella tiksumise või õrna flöödimuusikaga.
- Teemaatilise postri või esitluse loomine paaris- või rühmatööna.
- Lemmikartisti (rock/pop) ja/või tema tuntuma/meeldivaima loo tutvustus.
- Ajatelje koostamine muusikatehnika/keskkondade arengu kohta (2000 - ...)
- Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid, sh kodukohaga seotud kultuuriväärtuslikud ehitised, asutused jt.
- Arvamuse avaldamine/arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või artistide kohta.

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õpilane:
tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia,

Õppesisu

Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende

<p>harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises; tunneb taktimõõte 2, 3, 4.</p>	<p>väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Ruumiteadlikkus ja koordineerimine: keha tunnetuse ja koordineerimise arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektoridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu. Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid. Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.</p>
---	--

Praktilised tööd

- Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile (nt Ladina-Ameerika tantse rumba, samba jt, kasutades nende põhisamme)
- Liikumistegevustes (näiteks tantsukompositsiooni loomisel) saab kasutada rockmuusika erinevaid tantsustiile (nt kantri, disko, hip-hop jt).

Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMING

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	<p>Kui kooli õppenõukogu nii otsustab, teeb ka LÕK õpilane loovtöid. Muusika pakub selleks mitmesuguseid võimalusi - laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse lihtsaid meloodiaid, erinevaid muusikast lähtuvaid tekste, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i>. Väikekandel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.</p>

Praktilised tööd

- Omaloomingu loomine vokaalselt, instrumentaalselt ja/või digitaalselt, rakendades muusikalist kirjaoskust.
- Helide salvestamine ja töötlemine oma nutiseadmega.
- Laulutekstide loomine.
- Rökk- ja/või popmuusika stiilis tantsukompositsiooni loomine.

- Laulu-, tantsu- või instrumentaalkompositsiooni loomine inspireeritult maailma rahvaste muusikast.

9. klass - LÕK muusikaõpetus

1 ainetund nädalas

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;
- 2) laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;
- 3) tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia;

NB ka riiklikus määruses on puudu 4).

- 5) on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast;
- 6) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille;
- 7) on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab liikumismänge juhtida.

Osaoskus LAULMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; laulab pingevalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga.</p>	<p>Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist. Laulude õppimisel kasutatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid, laulu vorm jne). Püütakse edasi anda laulu meeoleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga.</p> <p>Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansambelis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehääelseid ea- ja teemakohaseid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E.</p>

	<p>Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid. • Õpitud ühislaulude kordamine. • Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine. 	
<p>Osaoskus PILLIMÄNG</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille.</p>	<p>Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul, kasutades omandatud muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimänguoskusi (ukulele/kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Luuakse võimalusi loovaks eneseväljenduseks ja omaloomingu esitamiseks. Tutvutakse maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikaga läbi pillimängu.</p>
<p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne; meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Kitarr/ukulele/väikekandle/plaatpillide mängimine laulude saateks. • Kahekõne pillide vahel - muusikaline vestlus vaheldumisi, pikkus võib olla eelnevalt kokku lepitud (näiteks 8 pulsilööki). • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel, rütmimängud. • Digivõimaluste katsetamine pillimängus ja muusika loomisel. 	
<p>Osaoskus MUUSIKA KUULAMINE</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia; on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast; väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille.</p>	<p>Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiseliidid, häälekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike. Orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus)orkestritega. Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat. Muusikateater. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis, tutvutakse Eesti tuntumate lauljate ja tantsijatega.</p>

Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.

Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti filmimuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.

Praktilised tööd

- Küsimuste koostamine teema kohta (viktoriini koostamine). Elevust tekitab ka "valede" vastuste väljamõtlemine (Kahooti-tüüpi viktoriini puhul).
- Youtubest näidete otsimine (näiteks "Väikeste luikede tantsu" põnevamad/erinevad versioonid), oma "leiu" esitlemine koos selgitusega - miks just see?
- Karjääriõpe - arutleda ja mõelda läbi - milliste ametite esindajad peavad tegema tööd selleks, et üks lavateos (näiteks ooper) publikuni jõuaks? Ametinimetused ja sinna juurde selgitus - mida teeb. Siinkohal saab tutvustada ka infoportaale ja õppimisvõimalusi (<https://haridusportaal.edu.ee/ametialad>).
- Võrdlustabeli koostamine (lahtrite arvu ja sisu saab kohandada vastavalt võimekusele) - ühised jooned ja erinevused.
- Külalastatud kontsertide, muusikaliste etenduste, kuulnud muusikapalade ja esituste kohta kirjelduse koostamine ja oma arvamuse avaldamine. Etteantud küsimuste või kavapunktide järgi muusikapala/esituse/kontserdi kirjeldamine (mis, kus, millal, kes esines jne), enda arvamuse/hinnangu põhjendamise.

Osaoskus MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpitulemused

Õpilane:

tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises; on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab juhtida liikumismänge; tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid (III kooliastme 5. õpitulemus).

Õppesisu

Muusikaline tajus: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.

Ruumiteadlikkus ja koordineerimine: keha tunnetuse ja koordineerimise arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektoridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.

Grupisisesed suhted: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisesed suhted ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.

Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise.

Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale/tantsudele iseloomulikke karaktereid ja erinevaid tantsustiile.

Praktilised tööd

- Balletisammude põhipositsioonide katsetamine
- Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile.

- Õpilaste rakendamine Liikuma kutsuva kooli mängujuhidena vahetundides.

Osaoskus MUUSIKALINE OMALOOMING

Õpitulemused

Õpilane:

katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust (III kooliastme 4. õpitulemus);
tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda (III kooliastme 7. õpitulemus)

Õppesisu

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improvisatsiooni. Muusikaloomet võib katsetada erinevates veebikeskkondades (Incredybox, Ableton Live, BandLab, GarageBand, Musescape, Noteflight, Loop Station jt).

Praktilised tööd

- Muusikapalade loomine pillidega või digitaalselt.
- Laulutekstide loomine olemasolevale muusikale.
- Laulu-, tantsu või instrumentaalkompositsiooni loomine inspireeritult maailma rahvaste muusikast.